

A gyerekek szívesen oldanak meg keresztrejtvényeket, de még érdekesebb lehet, ha ők maguk készítik el. Mindig az adott lexikai egységhez kapcsolódjon a keresztrejtvény. Először egészen egyszerűeket, majd fokozatosan haladunk a bonyolultabb kifejezések felé. Ezzel a helyesírást is nagymértékben gyakoroltatjuk.

A hét napjainak megtanítására kiválóan alkalmas az ugróiskola nevű játék. Az udvaron az aszfaltra rajzoljuk fel az ugróiskolát, majd minden négyzetbe beírunk egy-egy szót, a napok német neveit. Ahogy a gyerekek járják az ugróiskolát, hangosan mondják a napok neveit. Az a tanuló a legügyesebb, aki végig tudja ugrálni, és így a játék végére a napok neveit meg is tudják jegyezni.

Ezekkel a gondolatokkal tapasztalataimról szerettem volna egy-két olyan ötletet adni, amelyekkel még vonzóbbá lehet tenni a német nyelv oktatását a 3. osztályban.

IRODALOM

Idegen nyelvek tanítása 1980/5.

Dr. Nádudvari Lidia: A 8—10 éves gyermekek tanulásiéletkani képe az idegennyelvoktatás szemszögéből.

Lomb Kató: ... nyelvekről jut eszembe ...

Eva Meinerts: Links ein Ohr und rechts ein Ohr. C. Bertelsmann Verlag.

FELFÖLDI ANTALNÉ
Tiszaföldvár

Témazáró feladatsor-javaslat az 5—6. osztályos technika A és B változatának tanításához

A mérés napjaink nevelő-oktató munkájának folyamatában is kiemelkedően fontos tényező. Mind a tanárnak, mind a tanulónak természetes igénye, hogy visszajelzést kapjon az adott, ill. kapott ismeretek elsajátítási szintjéről és azokban fellelhető fehér foltokról, hiányosságokról.

Korunk igénye, a természeti és társadalmi környezet megismerésén túl a rohamosan fejlődő *technikai környezet megismerésére nevelni* tanítványainkat. Olyan színvonalú műszaki-technikai jártasságokat, készségeket, viselkedés- és magatartásformákat kell kialakítanunk a tanulóknak, melyek alkalmassá teszik őket környezetük megismerésére, megértésére és abban való eligazodásra.

E kettős igény kielégítésének egyik formája a *feladatlappal történő mérés*, melyből tájékozódhat a tanár a tantervi követelmény elsajátításának helyzetéről és saját metodikai eljárásának hibáiról is. Magasfokú objektivitása tette igényeltté és közkedvelté a tanárok körében a témazáró feladatlapok elterjedését, alkalmazását.

A technikát tanító kartársaim munkáját szeretném megkönnyíteni e témakörönként összeállított 5. és 6. osztályos technikafeladat-lapok közreadásával.

Összeállításakor a következő *szempontok* vezéreltek:

- A törzsanyagra épüljön, és zömmel a minimumkövetelmény elsajátítási szintjéről tájékoztasson.
- Átlagos képességű osztályra méretezett legyen.
- A témazárót írató tanárnak ne okozzon sok munkát a mérés elvégzése (nem szükséges stencileztetni, külön lapra gépelni, előrajzolni).
- A feladatok változatos formájúak legyenek.
- Pontozni és százalékolni lehessen.
- A technika A és B változatára is alkalmazni lehessen.
- Íratása ne igényeljen túl sok időt.

5. OSZTÁLYOS TÉMAZÁRÓ FELADATLAPOK

Témakör: Műszaki rajzi ismeretek

1. Egészítsd ki a mondatokat!
 - A tárgy körvonalait jelöljük.
 - A műszaki rajzon a méreteket tüntetjük fel. 2 pont
 2. Írd a jelek mellé a jelentésüket!
 - Ø 4 pont
 - R
 - x1
 - M 1:2
 3. Sorold fel a méretmegadás elemeit! 4 pont
 4. Kösd össze a meghatározásokat a megfelelő vonalfajttával!

középvonal	vastag folytonos vonal	
hajlítási él	kétpontvonal	
méretvonal	szaggatott vonal	
látható él	vékony folytonos vonal	
nem látható él	pontvonal	5 pont
 5. Vázold a kiskocsi kerekének műszaki rajzát!
Méretei: átmérő: 40 mm, anyagvastagság: 5 mm. 5 pont
- összesen: 20 pont

Témakör: Papír és megmunkálása

1. Sorolj fel legalább 6 féle alapanyagot, melyből papír készül! 6 pont
 2. Kösd össze az összetartozó műveleteket és szerszámokat!

nyírás	szlőjdkés	
karcolás	lyukasztó	
metszés	fémbetétes vonalzó	
lyukasztás	olló	
hajlítás	simítócsont	
borítás	alátét	8 pont
 3. Nevezd meg legalább 5 papírfajtát! 5 pont
 4. Milyen két nagy csoportba soroljuk a papírokat? 2 pont
 5. Sorolj fel (legalább 3 féle) papírmunkáknál használható ragasztóanyagot! 3 pont
- összesen: 24 pont

Témakör: Barátkozás az elektromossággal

1. Egészítsd ki a mondatokat!
 - Az elemet és telepet tárolónak nevezzük!
 - A szénrúdhoz kapcsolódó érintkező a sarok, a cinkhengerhez csatlakozó a sarok. 3 pont
 2. Húzd alá az elektromos áramot vezető anyagokat!
alumínium, szén, acél, kő, csapvíz, gumi, száraz papír, nedves fa, porcelán, réz, emberi test 7 pont
 3. Rajzolj egy egyszerű zárt áramkört! 3 pont
 4. Melyek az izzólámpa fő részei? 3 pont
 5. Milyen feladata van a kapcsolónak? 2 pont
 6. Egészítsd ki a mondatokat!
 - Hálózati árammal tilos!
 - Az elektromos szerelvényeket látják el azért, hogy védje az embert az 3 pont
- összesen: 21 pont

Témakör: Fémek és megmunkálása

1. Sorold fel a tanult fém félkésztermékeket! 4 pont
2. Húzd alá az alakítóműveleteket!
 - nyírás, méretezés, szegecselés, lyukasztás, hajlítás, reszelés, csavarozás 4 pont
3. Nevezd meg a leggyakoribb fémeket! 3 pont
4. Milyen anyagvizsgálatokat végeztünk a huzalokon, lemezeken? 4 pont
5. Egészítsd ki: Az anyag igénybevétellel szembeni ellenállását nevezzük 1 pont
6. Milyen eszközök és szerszámok szükségesek a szegecseléshez? 4 pont

7. Húzd alá az alumíniumra jellemző tulajdonságokat!
 lágy, rugalmas, kemény, rugalmatlan, könnyű nyírni, nagy hajlítószilárdságú, kis szakító-
 szilárdságú, kevésbé fáradékony 4 pont
8. Írj egy-egy példát a fémmegmunkálás köréből az alábbi műveletekre:
 előkészítő művelet:
 alakító művelet:
 szerelő művelet:
 felületkezelő művelet: 4 pont
9. Mi a felületek festésének a célja? 2 pont
10. Kösd össze a műveleteket a megfelelő szerszámokkal!
lemezlyukasztás	lemezvágó olló
lemezSORJÁZÁS	fúró
huzalegyengetés	lyukasztó
huzalhajtás	reszelő
lemeznyírás	ráspoly
	kúpos fogó
	kalapács
	tüske
	fakalapács
	alátét
- 8 pont
- összesen: 38 pont

Témakör: *A fa és megmunkálása*

1. Melyek a fonalfűrész részei? 3 pont
2. Egészítsd ki a következő mondatokat!
 A csiszolást mindig végezzük.
 A fát rostirányba, rostirányra merőlegesen forgácsolni.
 A fonalfűrész lapját fogaival kell berögzíteni. 4 pont
3. Milyen szerszámok szükségesek a szegezéshez? 2 pont
4. Húzd alá a helyes választ!
 A rétegelt lemez rétegeit úgy helyezik egymásra, hogy szálirányuk
 — egymással párhuzamos
 — egymásra merőleges
 — egymáshoz viszonyítva ferde legyen. 1 pont
5. Milyen szerelési eljárást alkalmaztál a famunkáknál? 3 pont
6. Húzd alá azokat az anyagokat, melyeket felhasználtál a kiskocsi készítéséhez!
 fenyőléc, rétegelt lemez, farostlemez, szeg, furnér, fenyődeszka, csapléc, szegecs 3 pont
7. Milyen anyagvizsgálatokat végeztél el a faanyagokon? 4 pont
8. Kösd össze a műveleteket a megfelelő szerszámokkal!
előkészítő művelet	darabolás
	előrajzolás
alakító művelet	szegezés
	ragasztás
szerelő művelet	csiszolás
felületkezelő művelet	fúrás
- 6 pont
- összesen: 26 pont

Témakör: *Mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok*

Őszi időszak

1. Sorold fel 3 mezőgazdasági szerszámot, és írd mellé, milyen művelet végzésekor használod! 6 pont
2. Húzd alá a téli tárolásra alkalmas káposzta tulajdonságait!
 hosszú tenyészidejű, kemény fejű, rövid tenyészidejű, laza fejű, egészséges; ütődött, kicsi,
 szépen fejlett 4 pont
3. Milyen tulajdonságait vizsgáltuk a gyakorlókert talajának? 3 pont
4. Egészítsd ki: Kisüzemben a talajfordítást, nagyüzemben
 végzik. 2 pont
5. Írd le a paradicsom szedésének műveleteit! 3 pont
6. Milyen tulajdonságokkal rendelkezzen a vetőmag? 3 pont
7. Sorold fel a jó magágy tulajdonságait! 3 pont
8. Egészítsd ki a mondatot!
 A gyomnövény azért káros, mert elszívja a és a kultúrnövénytől. 2 pont
- összesen: 26 pont

Tavaszi időszak

1. Milyen eszközök és szerszámok szükségesek az ágyások kijelöléséhez? 3 pont
 2. Egészítsd ki:
A vetés mód, de kizárólag a történő nevezzük vetésnek. 3 pont
 3. Mit vetünk sorba, szórva és fészekbe? Írj rá egy-egy példát! 3 pont
 4. Húzd alá a levélzöldségeket!
sóska, sárgarépa, dinnye, káposzta, karfiol, spenót, retek, hagyma, saláta 4 pont
 5. Sorold fel a gyomirtás módjait! 4 pont
 6. Mi a különbség a biológiai és gazdasági érettség között? 2 pont
 7. Számozd meg a műveleteket úgy, hogy a disznóvénnyek átültetésének helyes sorrendjét kapd!
a cserép megtöltése virágfölddel 5 pont
cserépfertőtlenítés
vízelvezető réteg készítése 6 pont
öntözés
beültetés 5 pont
 8. Nevezd meg 3 szárazságtűrő és 3 vízigényes szobanövényt! 6 pont
- összesen: 30 pont

6. OSZTÁLYOS TÉMAZÁRÓ FELADATLAPOK

Témakör: *Műanyagok és megmunkálásuk*

1. Igaz vagy hamis?
A műanyagok a természetben megtalálható anyagok.
Az első műanyag a kaucsuk volt.
A műanyagokat régebben pótanyagoknak nevezték.
Tejből is készítenek műanyagot.
Minden műanyag természetes alapanyagból készül. 5 pont
 2. Nevezd meg 3 olyan anyagot, mely oldja a műanyagot! 3 pont
 3. Húzd alá a bakelitből készült tárgyakat!
fésű, tál, villamos szerelvények, fóliák, fogantyúk, telefon, tálca 3 pont
 4. Melyek a műanyagok reszelésének szabályai? 2 pont
 5. Kösd össze a megfelelőket!
természetes alapanyagú műanyag 6 pont
műszaru
bakelit
mesterséges alapanyagú műanyag 6 pont
polisztirol
plexiglas
celluloid
vulkanfíber
 6. Nevezd meg 1, a hő hatására nem lágyuló, ún. hőre keményedő műanyagot! 1 pont
- összesen: 20 pont

Témakör: *Gépek mindenütt*

1. Melyek a gépegység részei? 3 pont
 2. Egészítsd ki a mondatot!
A dörzshajtás és szíjhajtás, a fogaskerék-, csiga- és lánchajtás
közlőmű. 2 pont
 3. Írj két példát a szalaghajtás alkalmazására! 2 pont
 4. Kösd össze az összetartozókat!
erőgép 6 pont
villanymotor
munkagép 3 pont
fűrészlap
robbanómotor
traktor
eke
kerékpárt hajtó ember
 5. Mit módosítanak a közlőművek? 3 pont
 6. Igaz vagy hamis?
Ha a hajtókerék fordulatszáma kisebb, mint a hajtotté, akkor az áttétel lassító.
Ha a hajtókerék átmérője nagyobb, mint a hajtotté, akkor az áttétel gyorsító.
Ha a hajtókerék fogszáma kisebb, mint a hajtotté, akkor az áttétel lassító.
 7. Írj legalább 4 olyan anyagot, melyből a szalaghajtásnál alkalmazott végtelenített szalag készülhet! 4 pont
 8. Egészítsd ki!
Ha a módosítás értéke nagyobb, mint 1, akkor az áttétel, ha kisebb, mint 1, akkor 2 pont
- összesen: 25 pont

Témakör: *Műszaki rajz elemei*

1. Kösd össze a megfelelőket!

vastag folytonos vonal	méretvonal
vékony folytonos vonal	méretsegédvonal
vékony szaggatott vonal	látható él
vékony pontvonal	nem látható él
vékony kétpontvonal	törésvonal
	középvonal
	hajlítási él

7 pont

2. Egészítsd ki!

A méretszámok a rajzon mindig a felelnek meg. Az átmérő méretszáma elé ... jelet, a sugár méretszáma elé pedig ... jelet írunk.

A lemez vastagságát a mutató vonalra írt ... jel és a mellé írt jelzi.

5 pont

3. Melyik nézetet nevezzük főábrának?

1 pont

4. Rajzolj egy kört és egy téglalapot! A kör jelentse a fa bütüs, a téglalap pedig a húros metszetét.

Jelöld be akörre a bütü, a téglalapra pedig a rostirány műszaki rajzi jelét!

2 pont

5. Egészítsd ki a táblázatot!

Méretarány:	Valóságos méret:	Rajzi méret:	Méretszám:
M 1:1	40	...	40
M 1:5	50
M 10:1	10

5 pont

összesen: 20 pont

Témakör: *Faanyagok és megmunkálásuk*

1. Sorold fel a fának legalább 5 tulajdonságát!

5 pont

2. Egészítsd ki!

A keménység az anyagnak az az, amelyet egy idegen test behatolása..... kifejt.

2 pont

3. Milyen tulajdonságokkal rendelkező faanyagot választanál tetőgerendának?

3 pont

4. Egészítsd ki!

A ráspoly és reszelő sokélú szerszám.

1 pont

5. Mit jelent: 12x16-os bognárfejú huzalszeg?

Húzd alá a helyeset!

— a szeg hossza 12 mm, átmérője 16 mm

— a szeg hossza 16 mm, átmérője 12 mm

— a szeg hossza 12 mm, átmérője 1,6 mm

— a szeg hossza 16 mm, átmérője 1,2 mm

2 pont

6. Karikázd be a göbözött fafűrő részeit!

tokmány, fogantyú, szár, vágóél, fűrőhegy, behúzóhegy, szorítócsavar

4 pont

7. Milyen módjai vannak a furnérgyártásnak?

Húzd alá a leggazdaságosabbat!

4 pont

8. Mi a festés, lakkozás szerepe?

3 pont

összesen: 24 pont

Témakör: *Gépek vezérlése utasítása közvetítő áramkörökkel*

1. Sorold fel az egyszerű áramkör elemeit, írd mellé a jelét!

4 pont

2. Rajzolj egyszerű áramkört nyitóérintkezővel! Írj alkalmazására gyakorlati példát!

4 pont

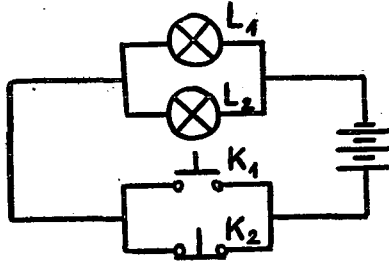
3. Rajzold fel a logikai szorzás (ÉS művelet) áramkörét, és készítsd el az igazságtábláját!

6 pont

4. Rajzold fel a logikai összeadás (VAGY művelet) áramkörét, és készítsd el az igazságtábláját!

6 pont

5. Határozd meg a következő áramkörrel kapcsolatos állítások igazságértékét!

- a) Ha nincs bemeneti jel, mindkét izzó világít.
 b) Ha a K_2 érintkezőt benyomom, az L_2 izzó világít.
 c) Ha a K_2 és K_1 érintkezőt egyszerre nyomom, az L_1 és L_2 izzó is világít.
 d) Ha a K_1 érintkezőt benyomom, az alaphelyzettel megegyező a kimeneti jel.
 e) Ha a K_2 érintkezőt benyomom, L_1 és L_2 is világít.

5 pont

 összesen: 25 pont

Témakör: *Mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok*
 Őszi időszak

1. Milyen rétegei vannak a gyakorlókert talajának? 3 pont
 2. Egészítsd ki!
 Leggyorsabban a, leglassabban az talaj ereszti át a vizet. 2 pont
 3. Válaszd ki az alap-talajművelést, és kösd össze eszközeivel!

egyengetés	kapa	
porhanyítás	kultivátor	
tömörítés	ásó	
talajfordítás	borona	
lazítás	eke	3 pont
4. Sorold fel, mely tényezőktől függ a talaj felmelegedése! 5 pont

5. Sorszámzással állítsd helyes sorrendbe a trágyakezelés műveleteit!
 tiprás
 földelés
 kazalba rakás
 öntözés 4 pont
 6. Sorolj fel — legalább 3 — gyökérszűrés-tárolási módot! 3 pont

 összesen: 20 pont

Tavaszi időszak

1. Melyek a növények életfeltételei? 4 pont
 2. Egészítsd ki!
 A talaj vízbefogadó képességét növelhetjük. 1 pont
 3. Sorolj fel 5 olyan növényt, melynek magjaiból palántát nevelünk! 5 pont
 4. Állítsd helyes sorrendbe a kézi palántázás műveleteit!
 lyukkészítés
 öntözés
 sorhúzás
 a palánta lyukba helyezése
 a talaj gyökérhez szorítása
 a lyuk beföldelése 6 pont
 5. Sorold fel az eddig tanult ivartalan szaporítási módokat! 3 pont
 6. Milyen módjai vannak a kártevők elleni védekezésnek?
 Írj mindre 1-1 példát! 6 pont
 7. A növények fejlődésének mely szakaszaiban fontos különösen a víz? 4 pont
 8. Egészítsd ki! Víztakarékos, korszerű öntözés az ún. öntözés. 1 pont

 összesen: 30 pont

FELHASZNÁLT IRODALOM

[1] Az általános iskola nevelés- és oktatás terve. Technika 5—8 .osztály, 1978.
 [2] Bakonyi Pál: Ellenőrzés és értékelés. Pedagógiai kézikönyv, Tankönyvkiadó, Budapest, 1980.
 [3] Általános iskola: Technika munkatankönyv 5. és 6. osztály. Tankönyvkiadó, Budapest, 1984.